Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXVIII № 39 (3450) Варшава, 1 жовтня 2023 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

IV Міжнародна наукова конференція. с. 3

Українське зерно балотується на польських виборах. с. 2

Проєкт для українських біженців в Ольштині «Діти літа». с. 10

Ірина Ковалик, професор Ярослав Сирник та професор Роман Дрозд
Фото Павла Лози

ISSN 027-8254
39
9 770027 825238

epresa.pl 0afc963312

АНАЛІТИКА

Григорій СПОДАРИК

Українське зерно балотується на польських виборах

Сучасну політику важко сприймати як знаряддя для розв'язання реальних проблем. Це наслідок діяльності політиків, котрі перетворюють свою роботу на театр, або, щоб не ображати цю установу, реаліті-шоу, яке за своєю природою штучне й із дійсністю не має нічого спільного. Повинно бути захопливо, яскраво й гостро. І головний критерій – подобатися глядачам, а у випадку політиків – глядачам-виборцям, які потім повинні віддати свої голоси. За всіма цими ознаками на польську виборчу землю впало українське зерно.

Саме зерно стало причиною загострення стосунків між двома державами, оскільки Польща була серед країн ЄС, які відмовилися зняти заборону на його імпорт. Через це Україна заявила, що подаватиме на сусіда до суду й заборонить імпорт польських фруктів та овочів. До «діалогу» приєднався міністр сільського господарства Роберт Телус, зазначивши, що Варшава не виключає у зв'язку з цим блокування вступу України до ЄС. Свою лепту вніс і прессекретар уряду Пйотр Мюллер, говорячи про можливе скорочення підтримки українських біженців. Особливими як на союзників у боротьбі проти російського агресора компліментами обмінялися й президенти. Анджей Дуда назвав Україну «потопельником», який у справі зерна хапається за все довкола й може потягнути інших на дно. Зі свого боку президент Володимир Зеленський звинуватив «деяких європейських партнерів» у тому, що «допомагають вийти на сцену московському акторові». У зв'язку з цим до Міністерства закордонних справ Польщі «в терміновому порядку» викликали посла України Василя Зварича. Тим часом Матеуш Моравецький пригрозив Україні додати до списку більшу кількість заборонених для імпорту в Польщу продуктів. Він попередив також про призупинення постачання зброї в Україну, бо тепер польська держава закуповуватиме сучасне озброєння вже для себе. Щодо ситуації із зерном висловився й Лешек Міллер, колишній прем'єр-міністр й очільник «Союзу лівих сил», а зараз європарламентарій, наближений до «Громадянської коаліції». В одній із соцмереж він іронічно заохочував закрити смугу аеропорту, через яку західна зброя потрапляє в Україну. Очікувано, ситуацію прокоментували й українофоби з «Конфедерації», які, зокрема, символічно «виставили Україні рахунок» за дотеперішню допомогу.

Ситуація напевно буде динамічною, але на момент написання тексту виявилося, що міністри аграрної політики провели телефонну розмову й домовились знайти рішення, яке враховує інтереси обох країн. «Сторони підтвердили тісні та конструктивні відносини, які демонстрували вже багаторазово, та погодили найближчим часом узгодити варіант взаємодії з питань експорту. Також польська сторона вивчить український план експорту та підготує свої пропозиції щодо нього», – поінформовано на сайті українського відомства. Добре, що сторони розмовляють, але шкода, що лише тепер і після шкідливого для них шоу.

З українського боку реакція на ситуацію зі збіжжям була радше надто емоційна. Хоча, зважаючи на війну й обмежені можливості, продаж зерна для України є справою виживання. Тому, здається, більша провина в загостренні відносин усе-таки на польському боці. Зрештою, ця проблема триває місяцями, а заборона на імпорт стала тим моментом, коли необхідно знайти розв'язання. Крім того, польська влада чомусь досі не оприлюднила список фірм, які імпортували українське зерно.

До того ж зерно стало основною українською темою в польській передвиборчій кампанії. Експерти давно говорили, що демонстрація твердої позиції в цій справі має допомогти керівній партії «Право і справедливість» (ПіС) не втратити голоси села на користь націоналістів й українофобів із «Конфедерації». Виборчі рейтинги показують, що успіх вирішуватимуть кілька відсотків. Проте ці дві партії приречені на коаліцію, бо жодна з них не зможе утворити уряд самостійно чи об'єднавшись з якоюсь іншою партією. Тому перемога ПіС так чи інакше призведе до того, що до польського уряду потрапить значна кількість українофобів. Для майбутніх польсько-українських відносин нічого доброго це не означає.

Політичне шоу можна загальмувати, на що вказують переговори й плани міністрів з аграрних питань. Але навіть якщо політики почнуть конструктивно працювати, викликані емоції залишаться на рівні звичайних людей.

Останні опитування в Польщі показують, що й надалі 69% суспільства підтримує те, щоб приймати біженців з України. Однак цей показник зменшився на 7% і є найнижчим від початку повномасштабної агресії росії. Це ж спостерігаємо у випадку допомоги українським біженцям. Тут підтримка зменшилася з 43% до 38%. До того ж нещодавнє міжнародне опитування (у його проведенні брала участь також Україна) показує, що у світі лише 57% молоді вважає демократію найкращою формою правління. Для респондентів вище 56 років цей показник становить 71%. Водночас аж 35% респондентів у віці 18–35 років підтримують ідею сильного лідера, який управляв би без уряду й загальних виборів. Бачимо, що люди хоча й вірять у демократію, але з кожним поколінням ця віра зменшується, а зростають сумніви щодо її ефективності у покращенні рівня життя. Отже, у майбутньому проблем напевно не бракуватиме. Тому полякам й українцям не варто витрачати сили на конфлікти одне з одним. Варто теж подумати про теми виборчих кампаній, що стартували нещодавно. Приводом для дискусій мають бути не взаємні закиди, а пропозиції щодо співпраці. ●

eprasa.pl 0afc963312

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

IV Міжнародна наукова конференція

Акція «Вісла», українсько-російська війна 2014–2023 років, польсько-українські стосунки, відносини українців з іншими народами та міжкультурна взаємодія були головними темами IV Міжнародної наукової конференції. Її 16–17 вересня в Перемишлі організувало Українське історичне товариство в Польщі.

У конференції взяло участь понад 40 науковців із Польщі, України та Чехії.

– Дехто на конференції вже вчетверте. Нам дуже приємно, що ви хочете поділитися своїми спостереженнями, зокрема щодо стосунків із сусідами, – сказав, вітаючи учасників заходу, голова оргкомітету конференції, професор Роман Дрозд.

Уперше конференція відбувалася під патронатом почесного консула України в Перемишлі Олександра Бачика, який також був присутнім на події. Як зауважив консул, така подія – важлива для міста.

Олександр Бачик

– Вона дуже важлива, особливо в цей час. Особливо для України – в момент, який бачимо сьогодні й що нас чекає в майбутньому, – сказав Олександр Бачик, наголошуючи на потребі добрих сусідських відносин і на тому, що кожен мусить докласти зусиль, аби Україна стала членом великої європейської сім'ї.

– За можливості передавайте історичні знання своїм сусідам, щоб зближати народи. І для нас особливо важливо зближувати польський і український народи, – додав почесний консул України в Перемишлі.

Конференція відбувалася в п'яти тематичних секціях, робота яких тривала паралельно в чотирьох окремих залах. Секції були присвячені відносинам між народами, актуальним подіям в Україні та акції «Вісла». Питання, пов'язані з депортацією українців у 1947 році, мали обговорювати рік тому на 75-ті роковини цих подій. Однак через повномасштабний напад росії на Україну тогорічна конференція не відбулася.

Як і в минулі роки, конференція проходила в Народному домі. Голова Перемиського відділу Об'єднання українців у Польщі Ігор Горків розповів учасникам про саму будівлю: її історію, документи, заховані в різних частинах споруди та знайдені під час ремонтних робіт, а також діяльність Народного дому з лютого 2022 року.

Професор Ігор Галагіда

У межах конференції відбувся авторський вечір професора Ігора Галагіди. Науковець – пов'язаний з Ґданським університетом, автор численних монографій, присвячених українсько-польським відносинам у XX столітті. На зустрічі «Пам'ятаючи про кожну людину...» ішлося про особисті втрати українців під час польсько-українського конфлікту 1939–1947 років.

Традиційно під час кожної конференції відбувається вручення медалей Українського історичного товариства в Польщі «Сторож пам'яті». Відзнаку присуджують з 2018 року, щоб нагородити тих, хто зробив вагомий внесок у збереження та розвиток історичної пам'яті українців.

– Це наш спосіб віддячити таким людям за їхню нелегку працю. За роботу, яку часто недооцінюють. Критику зустрічаєш частіше, ніж похвалу й подяку. Це дуже важка робота. Але попри все, ці люди працюють над збереженням пам'яті та зближенням поляків та українців, – зазначив професор Роман Дрозд.

8-9.

Медаль «Сторож пам'яті»

eprasa.pl 0afc963312

Показ фільму «Найбільш важлива річ»

16 жовтня у Культурному центрі ПРОМ (PROM) у Варшаві о 17:30 відбудеться прем'єра документального фільму «Найбільш важлива річ» (Najważniejsza rzecz), присвяченого долі українських жінок, які приїхали до Польщі в перші тижні російського вторгнення. Героїні розповідають про обставини прийняття рішення виїхати, травму, яку вони пережили, свої очікування від життя в Польщі та повернення в Україну, а також про перспективи відносин з Європою та росією. Відправною точкою кожної історії є найважливіші речі, які героїні взяли з собою до Польщі – найчастіше особистого та сентиментального характеру.

Фільм – привід почати розмову про те, що є найважливішим з погляду України та українського народу сьогодні та після війни. Його створив Центр міжнародних відносин у партнерстві з Фондом Конрада Аденауера в Польщі.

Адреса: Культурний центр ПРОМ, вул. Брюссельська 23 / ul. Brukselska 23.

Українці – серед претендентів спеціальної нагороди премії «Анґелус»

До 13 жовтня триває голосування за лауреата нагороди ім. Наталії Горбанєвської. Це спеціальна відзнака Літературної премії Центральної Європи «Анґелус», яка вшановує пам'ять першої голови журі премії. Про це повідомлено на сайті організаторів. Уперше нагороду Горбанєвської присудили у 2014 році, за рік після смерті російської поетеси та перекладачки польської літератури. Письменника, який отримає цю почесну відзнаку, обирають читачі. Голосування триває на сайті літературної премії (angelus.com.pl). Лауреат нагороди виграє тримісячну літературну стипендію. Серед кандидатів на спеціальну нагороду ім. Наталії Горбанєвської – автори, книги яких вийшли в Польщі протягом минулого року: Саша Станішич «Звідки» (Боснія і Герцоговина), Юдіт Шаланський «Список кількох втрат» (Німеччина), Катаріна Куцбелова «Чепець» (Словаччина), Тамара Горіха Зерня «Доця» (Україна), Станіслав Асєєв «Світлий шлях: історія одного концтабору» (Україна), Пйотр Сєміон «Bella, ciao» (Польща), Зита Рудзка «Сміється той, хто має зуби» (Польща). Як бачимо, до списку ввійшли також українці. Починаючи з 2014 року, відколи вручають премію, українських авторів нагороджували двічі. Ними стали Юрій Винничук у 2019 році та Катерина Бабкіна у 2021 році.

Щодо самої Літературної нагороди Центральної Європи «Анґелус» зазначимо, що серед чотирьох українських книжок цього року до фіналу потрапили лише дві з них – «Світлий шлях: історія одного концтабору» Станіслава Асєєва та «Доця» Тамари Горіха Зерня. Ім'я цьогорічного переможця стане відоме 14 жовтня.

Літературну нагороду Центральної Європи «Анґелус» вручають щороку, починаючи з 2006-го, за найкращий прозовий твір, опублікований польською мовою попереднього року. Організатором і фундатором відзнаки виступає місто Вроцлав. Лауреатом може бути письменник, котрий походить із Центральної Європи. У минулому її отримали Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Сергій Жадан та Катерина Бабкіна.

Культурний фестиваль «Українська весна» у Познані

Суспільно-культурне товариство «Україна – Польща» вже вшістнадцяте запрошує мешканців та гостей Познані познайомитися з новинками та цікавинками українського кінематографа, літературного та музичного життя, спільними українсько-польськими творчими проєктами.

Фестиваль розпочнеться 5 жовтня з виставки фотографії «Невійна» (Niewojna). За день буде перегляд українського кіно, під час якого покажуть два фільми: «Мої думки тихі» та «Стоп-Земля».

7 жовтня організатори запрошують на літературну зустріч «Дім у кишені». Це буде мітинг пам'яті письменниці Вікторії Амеліної та поета Володимира Вакуленка, убитих під час російського вторгнення в Україну. Також цього дня у Великій залі Культурного центру «Замок» відбудеться концерт репрезентаційного хору Об'єднання українців у Польщі – «Журавлі».

На завершення фестивалю, 8–9 жовтня, організатори запланували мистецько-інтеграційні майстер-класи для дітей, концерт джаз-бенду «Kinva» та театральну виставу «Полювання на тарганів» (Polowanie na karaluchy).

Більше інформації про фестиваль та програму на фейсбук-сторінці «Української весни» (Ukraińska Wiosna).

Благодійний концерт у Ґданську

У № 37 «НС» від 17 вересня 2023 року ми запрошували на благодійний концерт «Подаруй життя», який відбувся 14 вересня у ґданській Домівці за участю музичного гурту «Гаразд», Христини Груховської «TYNKA» та української молоді. У програмі були патріотичні та авторські вірші. Під час концерту проходив благодійний збір для Збройних сил України.

Як повідомляється на фейсбук-сторінці ґданської Домівки, у ході концерту вдалося зібрати 2080,00 злотих, 5 євро, 200 гривень. Додавши суму 4174 злотих, яку гурти зібрали під час концертів в Моронзі й Орнеті, та окремі донати – 450 злотих, разом вийшло 6704,00 злотих.

«Злоті, гривні та євро буде передано хлопцям!» – повідомляють організатори, дякуючи всім за підтримку і пожертви.

Фото з фейсбук-сторінки Домівки у Ґданську

eprasa.pl 0afc963312

Нова послуга від «Нової пошти» для клієнтів у Польщі

Для своїх клієнтів у Польщі «Нова пошта» (Nova Post Poland) запускає нову послугу. Завдяки їй відправити лист або посилку в Україну тепер можна буде за допомогою поштоматів InPost, які є по всій Польщі. Про співпрацю з InPost повідомлено на сайті Nova Post Poland.

«Надсилайте посилки до України не лише з відділення Nova Post або власної адреси, але й з поштоматів мережі InPost. Це зручний спосіб відправлення, що дозволяє надіслати посилку в Україну з Польщі з багатьох доступних точок. Доставка Nova Post через поштомати InPost з Польщі в Україну займає від 3 робочих днів», – ідеться в повідомленні.

Через поштомати можна відправляти посилки до 25 кілограмів. Час доставки – від трьох робочих днів. Вартість відправлення через поштомат відповідає тарифам відправки з відділення «Нової пошти» в Польщі. Поштовий оператор запустив також послугу відправки посилок в Україну з будь-якої адреси за допомогою кур'єра.

Нагадаємо, що «Нова пошта» є лідером експрес-доставки за кількістю доставлених посилок по Україні. Перше поштове відділення (Nova Post Poland) у Польщі відкрилося минулого року у Варшаві. Зараз тут працює вже понад тридцять відділень цього поштового оператора. Знайти найближче до себе відділення можна на сайті novapost.com.

Зустріч з ветераном, котрий іде пішки з Києва до Лісабону

У Вроцлаві 23–24 вересня відбулася зустріч за участі Петра Скрипки.

Це український ветеран, який іде з Києва на край Європи в Лісабон і збирає гроші для солдатів та дітей після ампутації. Він хворіє на розсіяний склероз, але приховував хворобу, щоб піти в армію. Служив у легендарному полку «Азов», зокрема під Бахмутом. Коли стан погіршився, довелося зізнатися лікарю, що він хворий. Перебуваючи в шпиталі, Петро Скрипка побачив пораненого бійця без ніг. Після цього Петро, брат якого зараз – в армії, вирішив пройти марафон, щоб допомогти іншим солдатам. Але він хоче допомагати не лише травмованим бійцям, але й дітям без кінцівок. Самого Петра Скрипку виховували в дитячому будинку.

Боєць уже подолав шлях з Києва до Львова, через Житомир і Рівне, а з 12 серпня розпочав наступний етап «Марафону добра» – саме так свою акцію назвав Петро Скрипка – через Польщу. Він пройшов Перемишль та Варшаву, а 21 вересня прибув до Вроцлава.

«Це був нелегкий шлях: спека, важкий рюкзак, декілька разів ішов дощ, ночували у палатці. Але ми вже дійшли сюди. Ми українці, нас не спинити. Ми дійдемо до кінцевої точки, дійдемо до Лісабону», – українець ділиться враженням на TikTok після прибуття до Вроцлава.

У Вроцлаві 23 вересня на площі Сольній відбувся благодійний концерт «Рух заради перемоги» та ярмарок «Артшоп» за участі Петра Скрипки, а днем після, у тому ж місці, розпочалася екскурсія містом, у котрій українець теж узяв участь. Організатором акції була Ukrainian Freedom Force Foundation з Вроцлава.

Варто підкреслити, що боєць-ветеран іде не сам, адже він транслює свою подорож у TikTok для понад ста тисяч людей, які його підтримують.

Там військовий розповідає про свій маршрут та спілкується з підписниками. Як видно у відео, багато людей зустрічають його, пропонують гроші та нічліг.

Слідкувати за походом Петра Скрипки можна на його сторінці в TikTok @marafondobra911.

Фото з фейсбук-сторінки
Ukrainian Freedom Force Foundation

Літературний міст Ополе – Україна

23 вересня біля Міської публічної бібліотеки в Ополі у межах «Літературного мосту Ополе – Україна» відбулися заходи, присвячені Україні. Про це повідомляють на сайті «Радіо-Ополе». Захід розпочався з відкриття книжкового ярмарку. Після відбулася зустріч з українськими письменниками, серед яких були Андрій Любка, Галина Крук і Галина Ткачук. Також пройшов концерт неокласичної музики у виконанні українського композитора й піаніста Єгора Грушина. Завершив день показ фільму «Памфір» та зустріч з його автором Дмитром Сухолитким-Собчуком. Мета «Літературного мосту», як зазначили його організатори, – допомогти біженцям з України адаптуватися до нових умов життя.

Виставка «Ми в Європі»

22 вересня перед Консульським відділом Посольства України у Варшаві відбулося відкриття виставки «Ми в Європі». На виставці представлено воєнні фотографії та цитати Івана Павла II з його візиту в Україну у 2001 році. Слова, сказані главою Католицької церкви понад 20 років тому в Україні, досі актуальні. Іван Павло II сказав: «Свобода вимагає і в якомусь сенсі коштує дорожче, ніж рабство!»; «Дякую тобі, Україно, що захищала Європу в стійкій і героїчній боротьбі із загарбниками»; «Не дозвольте сильному знищити людину».

Виставка двомовна: польсько-українська. Побачити її можна до 6 листопада за адресою: Консульський відділ Посольства України у Варшаві, вул. Мальчевського 17.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 0afc963312

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Коли закінчиться війна?

На початку повномасштабної війни у лютому 2022 року усі були в стані шоку і вірили, що все закінчиться, якщо не «за 2-3 тижні», то у найближчі місяці три. Згодом оптимістичні настрої українців підтримувала влада, зокрема голова ГУР Кирило Буданов казав, що Україна може увійти до Криму до кінця 2022-го. У цьому році усі надії покладалися на весняний контрнаступ, який фактично став літнім. Зараз, після важких боїв, які, однак, ще не закінчені у цьогорічній кампанії і дають надію на серйозний прорив як на Заході, так і в Україні все більш впевнено звучать голоси, що ця війна надовго. Питання – як довго?

Війна ще на 6-7 років

Високопоставлений анонімний чиновник однієї з країн G-7 повідомив журналістам видання, пише «Bloomberg», що війна в Україні може тривати ще 6-7 років і що союзникам потрібно планувати фінанси, аби продовжувати підтримувати Київ у такому тривалому конфлікті. «Це набагато довше, ніж багато офіційних осіб очікували на початку цього року, але повільний прогрес у контрнаступі України в останні місяці пом'якшив очікування», – йдеться у статті. За інформацією видання, лідери G-7, включаючи президента США Джо Байдена, донесли це повідомлення до Генеральної Асамблеї ООН, як причину для інших країн підтримати Україну. «Представники G7 обговорили похмуру перспективу в кулуарах Генеральної Асамблеї ООН та погодилися, що конфлікт, ймовірно, ще триватиме в середньостроковій або довгостроковій перспективі», – розповів журналістам чиновник. Тому союзники бачать потребу в плануванні довгострокової військової та економічної підтримки України.

росія має потенціал до 2025 року

Голова Головного управління розвідки Міноборони України Кирило Буданов в інтерв'ю виданню «The Economist» дає прогноз на 2-3 роки тривання війни. Він заявляє, що російська економіка здатна протриматись на плаву до 2025 року, однак потік зброї в агресора вичерпається у 2026-му. Великою перевагою рф є кількість людей, яких вона може мобілізувати на війну, людські ресурси в неї практично необмежені, проте їхня якість низька. За словами Буданова, Україна прорвала першу лінію оборони агресора на південній осі у Запоріжжі, тож це змусило росію задіяти свої недостатньо сильні резерви, які агресор не планував використовувати до кінця жовтня. Всупереч тому, що рф декларує, вона не має абсолютно ніякого стратегічного резерву. Проте ризик вичерпання ресурсів актуальний і для України, вона залежна від зовнішніх гравців, у той час як росія більше залежить від самої себе. Наразі чітко не визначено, як довго Захід зможе підтримувати достатній для України запас ресурсів, однак Буданов зазначає, що українська розвідка бачить, що склади в західних країнах не порожні.

«Планувати довгу боротьбу»

«Україну чекає довга війна. Потрібна зміна курсу, – пише „The Economist". – Прихильники України повинні молитися за швидку перемогу, але планувати довгу боротьбу. Війна в Україні вже неодноразово розчаровувала очікування. Зараз вона робить це знову. Контрнаступ, який розпочався в червні, ґрунтувався на надії, що українські солдати, оснащені сучасною західною зброєю і після навчання в Німеччині, відвоюють достатньо території, щоб поставити своїх лідерів у сильну позицію на будь-яких наступних переговорах. Цей план не спрацював. Незважаючи на героїчні зусилля і прорив російської оборони під Роботиним, Україна звільнила менше 0,25% території, яку росія окупувала в червні. Лінія фронту протяжністю 1000 км майже не змінилася. Українська армія все ще може здійснити прорив у найближчі тижні, що призведе до краху крихких російських сил. Але, зважаючи на події останніх трьох місяців, було б помилкою покладатися на це. Просити про припинення вогню або мирні переговори безглуздо. владімір путін не демонструє жодних ознак бажання вести переговори, і навіть якби він хотів, йому не можна було б довіряти в дотриманні домовленостей. Він чекає, коли Захід втомиться, і сподівається на переобрання Дональда Трампа. путіну потрібна війна, щоб підтримувати свою внутрішню диктатуру; будь-яке припинення вогню буде просто паузою, щоб переозброїтися і підготуватися до нового нападу. Якщо українці припинять воювати, вони можуть втратити свою країну. І Україна, і її західні прихильники починають усвідомлювати, що це буде війна на виснаження. Цього тижня президент Володимир Зеленський відвідав Вашингтон для переговорів. „Я маю бути готовим до довгої війни", – сказав він в інтерв'ю „The Economist". – Але, на жаль, Україна ще не готова, як і її західні партнери. Обидві сторони все ще зациклені на контрнаступі. Їм потрібно переосмислити військову стратегію України і те, як управляти її економікою. Замість того, щоб прагнути „перемогти", а потім відновитися, метою має бути забезпечення того, щоб Україна мала достатню силу для ведення тривалої війни – і могла процвітати, незважаючи на неї».

Далі видання перелічує, які кроки має здійснити Україна. Зокрема – зробити військову «рекалібровку», використовувати нову тактику і технології, збільшувати виробництво безпілотників, підвищувати свою стійкість, розвивати протиповітряну оборону, аби захищати господарську та енергетичну інфраструктуру. Також – розвивати економіку, незважаючи на війну, що не вщухає, приборкувати корупцію, робити реформи в економіці та судовій системі, підштовхувати українців з-за кордону повертатися додому. «Менше пишномовних планів післявоєнної відбудови і більше уваги до збільшення виробництва та капітальних витрат вже зараз». Від Заходу, натомість очікується пропозиція вступу до НАТО та складання дорожньої карти вступу до ЄС, яка дала б надію українцям і прискорила б економічні реформи, так само, як така ж обіцянка надихнула більшу частину Східної Європи в 1990-х роках.

Також «The Economist» пише: «Європа повинна змінити своє мислення. Вона надала стільки ж озброєнь, скільки і Америка, і набагато більше фінансової допомоги. Але їй потрібно зробити ще один крок. Якщо пан Трамп переможе у 2024 році, він може скоротити американську військову допомогу. Навіть якщо він програє, Європі зрештою доведеться нести більший тягар. Це означає посилення її оборонної промисловості і реформування процесу прийняття рішень в ЄС, щоб він міг впоратися з більшою кількістю чле-

eprasa.pl 0afc963312

нів. Ставки навряд чи можуть бути вищими. Поразка означатиме неспроможну державу на фланзі ЄС і наближення машини вбивств путіна до більшої кількості його кордонів. Успіх означатиме нового члена ЄС з 30 мільйонами добре освічених людей, найбільшою в Європі армією і великою сільськогосподарською та промисловою базою. Занадто багато розмов про Україну ґрунтуються на „припиненні війни". Це потрібно змінити. Моліться за швидку перемогу, але плануйте довгу боротьбу – і Україну, яка зможе вижити і процвітати».

«Це війна за ресурси»

Велику аналітику опублікувало й видання «Financial Times».

«Ідея про те, що українські війська, не маючи повітряного прикриття, будуть штурмувати російські позиції, завжди була більше схожа на голлівудський сюжет, ніж на реальність, – зазначає видання. – Але через три місяці після початку контрнаступу Зеленський і його уряд мають справу з реальністю, що вони не досягли бажаного вирішального прориву – і готуються до затяжної війни. Збройні сили України за останні тижні досягли повільних, але значних успіхів на півдні країни, в тому числі зробили перший пролом у грізній оборонній лінії росії. Але деякі чиновники в західних столицях шкодують, що Київ не зміг використати можливості, надані західними запасами зброї і, можливо, піковою політичною підтримкою».

Журналісти вказують, що американський генерал Марк Міллі нещодавно заявив, що, хоча українські війська зараз просуваються вперед, у них, можливо, залишилося лише від місяця до шести тижнів, щоб продовжити контрнаступ до того, як почнуться осінні дощі. Однак такі коментарі дратують українських офіційних осіб, які вказують на те, що південь України, де відбувається основний контрнаступ, відносно сухий, а зима там менш сувора, ніж на решті території країни. «Ми не Африка з сезоном дощів», – іронізує голова ГУР Кирило Буданов.

«І все ж, незважаючи на зухвалість і періодичні обстріли, серед українських чиновників зростає реалістичний настрій, що війна буде повільною і тривалою. Питання полягає в тому, чи готові західні прихильники України, які глибоко поповнили свої запаси зброї, надавати їй підтримку і боєприпаси в довгостроковій перспективі, – продовжує видання. – Після перших непідйомних втрат Україна повернулася до кампанії на виснаження – виснаження противника на фронті артилерією і знищення ліній постачання ударами з далекої відстані, а також використання невеликих піхотних атак для відвоювання російських позицій. Хоча дехто в НАТО занепокоєний тим, що такий виснажливий підхід виглядає як повернення до старого радянського мислення, українські офіційні особи і західні аналітики, які вивчали бойові дії цього літа, кажуть, що він більш пристосований до умов на місцях, в тому числі до потужних російських укріплень і густих мінних полів, браку повітряних сил України і поширеності безпілотників, які викривають усе на полі бою.

Нова стратегія України має певні успіхи, але вона буде повільною в кращому випадку, якщо не станеться раптового краху росії. Дуже важливо, щоб союзники України збільшили виробництво боєприпасів та іншого обладнання, необхідного для ведення війни на виснаження».

«Financial Times» підкреслює: «Союзники Києва повинні визнати недоліки у підготовці та оснащенні українських військ, які призвели до невтішного прогресу. Якщо американські та європейські лідери мають намір підтримувати Україну стільки часу, скільки буде потрібно, як вони неодноразово заявляли, вони також повинні бути набагато більш систематичними у наданні артилерії, авіації та тренуванні».

Видання пише, що Україна контратакує на кількох напрямках. Її головним зусиллям був, зокрема, південний наступ з Оріхова, що в Запорізькій області. Однак в перші дні травня і червня, за оцінками українських і західних офіційних осіб, втрати склали майже п'яту частину сил і засобів, наданих НАТО для контрнаступу, тож змусили Київ призупинити операцію і переосмислити свою стратегію. Зараз Україна зосередилася на тому ж районі, але змінила тактику – від спроб прорвати укріплені оборонні лінії росії за допомогою механізованої атаки до більш виснажливого підходу, використовуючи важку артилерію, щоб розгромити сили противника і розчистити шлях для просування вперед піхоти без екіпіровки.

«Виснаження робить погані заголовки, але воно грає на користь Україні, тоді як спроба розширити наступальні маневри в таких складних умовах – ні». Через три місяці після тих перших невдач Україна отримала імпульс, прорвавши першу лінію російської оборони на півдні біля Роботиного, і тепер намагається розширити пролом. Подальше просування і вдалі дії ЗСУ могли б призвести до перерізання так званого сухопутного мосту росії, критично важливого шляху постачання, що з'єднує південно-західну ростовську область з окупованим півднем України і Кримом.

Журналісти видання нагадують, що хоча Україна розвиває власний потенціал безпілотників, вона все ще покладається на своїх союзників для нанесення ударів на великі відстані. У Києві зростають сподівання, що Вашингтон незабаром погодиться відправити ракети ATACMS, які мають дальність дії 300 км. Це могло б розблокувати схвалення Німеччиною своєї крилатої ракети TAURUS, оскільки Берлін, як правило, чекає, поки США зроблять перший крок у прийнятті рішень щодо озброєнь.

Україна завдає великої шкоди російській військовій машині в тилу за допомогою ударної кампанії із застосуванням безпілотників і ракет HIMARS і Storm Shadow. Так, нещодавно українські ракети завдали удару по російській військово-морській верфі в окупованому чорноморському портовому місті Севастополь, пошкодивши щонайменше два військові кораблі, які перебували на ремонті в сухих доках, або влучили в штаб Чорноморського флоту рф в тому ж Севастополі.

Наступного року Україна, ймовірно, отримає свої перші винищувачі F-16. Вони допоможуть Україні боротися за повітряний простір, тим самим відтіснивши російську авіацію від лінії фронту. Однак журналісти видання не впевнені, що це обов'язково дасть перевагу Україні в повітрі.

В підсумку видання зазначає: «Зрештою, хід війни визначатиметься тим, як кожна сторона розпоряджатиметься своїми резервами живої сили і техніки. „Наша велика проблема – це стійкість", – каже український чиновник. „Це війна за ресурси".

„Україна і Росія перебувають у стані поєдинку, де жодна зі сторін не має вирішальної переваги. Це буде довга війна, і Україна зараз перебуває в брудній середній частині, яка трапляється в кожному великому конфлікті", – каже один високопоставлений західний чиновник.

„Військові дуже рідко досягають вирішальних результатів, вони виграють битви", – додає чиновник. У конфліктах з виснаженням, таких як цей, „війни виграє економіка"». ●

eprasa.pl 0afc963312

Ірина Ковалик

Професор Стефан Козак (справа)

Продовження з 3 сторінки

У минулі роки за свою наукову роботу медалі отримали історики: професор Степан Заброварний, доктор Олександр Колянчук, Роман Шаґала, а також голова товариства «Маґурич» Шимон Моджеєвський, почесний консул України в Перемишлі Олександр Бачик та науковець й архівіст доктор Євген Місило.

Першою цьогорічною лауреаткою стала Ірина Ковалик, багаторічна організаторка вшанувань пам'яті про жертв Центрального табору праці в Явожні та діячка гуртка ОУП у Катовицях.

– Вона не тільки зробила гігантські зусилля, щоб зберегти пам'ять про в'язнів табору в Явожні, але водночас була однією з наймолодших ув'язнених осіб. У картотеці немає жодної інформації про номер, під яким кати записали ім'я та прізвище дворічної дитини, маленької Ірини, котру разом із мамою Марією Зрадою 26 червня 1947 року привезли до Явожна після так званої двотижневої «мандрівки» від залізничної станції в Белжеці. Хоча перебування в таборі закінчилося, воно залишило глибокий слід після такого важкого випробування, – говорив, читаючи промову на честь пані Ірини, професор Ярослав Сирник.

Пані Ірина росла без батька, який отримав смертний вирок, була далеко від рідної землі.

– Таке життя нищить слабких і гартує сильних, – вів далі історик.

Українка, яка сьогодні проживає на території Сілезії, була невіддільною частиною вшанувань, що відбувалися на зламі 80–90-х років, коли почалися перші відвідини та відзначення на місці розташування табору.

– Серце кожного має підказувати про необхідність поважати колишніх ув'язнених у Явожні. Бо, можливо, завдяки цим людям сьогодні існує моє ім'я та українська меншина в Польщі, – процитував слова лауреатки професор Ярослав Сирник.

Другим нагородженим відзнакою «Сторож пам'яті» став професор Стефан Козак, багаторічний керівник кафедри україністики у Варшаві.

– Професор працював у Варшавському університеті, а згодом, з 1990 року, очолював українознавство, яке потім стало кафедрою україністики. У 1993 році Стефан Козак отримав звання професора. Він є автором понад 360 наукових праць – книг, монографій, статей. Тут можна згадати книжки, які я читав у середній школі, як тільки захопився українознавством. Тоді натрапив на такі видання: «U źródeł romantyzmu i nowożytnej myśli społecznej na Ukrainie», «Ukraińscy spiskowcy i mesjaniści», «Ukraiński preromantyzm», – розповів про лауреата професор Ігор Галагіда.

Професор Стефан Козак є членом багатьох наукових товариств Польщі, України та інших країн. Його наукова діяльність неодноразово була відзначена престижними нагородами, зокрема, орденом «За заслуги» III ступеня, Кавалерським хрестом ордена Відродження Польщі та орденом князя Ярослава Мудрого.

– Найбільше досягнення для вченого – це коли його просвітницьку роботу оцінюють колеги та науковці, вшановуючи званням «doctor honoris causa» (почесного доктора – прим.авт.), – підкреслив історик.

На знак визнання досягнень у науковій діяльності Стефан Козак отримав звання почесного доктора, зокрема, Київського університету, Прикарпатського національно-

eprasa.pl 0afc963312

Юрій Рейт

го університету ім. Василя Стефаника в Івано-Франківську та Чернівецького університету.

– Шановний пане професоре, щиро дякую вам за роки наукової праці, за виховання студентів, за все, що ви зробили під час своєї наукової та професійної діяльності, – подякував лауреату професор Ігор Галагіда.

Третім представником української меншини в Польщі, відзначеним під час конференції у Перемишлі, був Юрій Рейт, перший голова Об'єднання українців у Польщі, а зараз лідер Громадської ініціативи догляду за могилами воїнів УНР у Варшаві.

Професор Роман Дрозд

– Це людина, яка втілює історію українців у Польщі. Це людина, яка також мала великий вплив на розвиток української громади в Польщі, зробила величезний внесок у польсько-українське зближення. Юрій Рейт народився 1947 року у Варшаві, але його сім'я, де культивували українські традиції та ідентичність, відразу вплинула на пана Юрія. Це час, коли було створено Українське суспільно-культурне товариство, потім хор «Журавлі», та особливо важливий час виникнення Об'єднання українців у Польщі – дуже важкий час, час трансформацій, – говорив професор Роман Дрозд.

Професор Ярослав Сирник

Професор Богдан Гальчак

Юрій Рейт був першим керівником ОУП у 1990–1996 роках.

– Тоді Об'єднання почало будувати свій авторитет на загальнопольському рівні, в Україні та діаспорі. І перед організацією було тоді багато питань та проблем: засудження акції «Вісла», компенсації для в'язнів табору в Явожні. Це також початок співпраці з установами державного та місцевого самоврядування, між українською меншиною в Польщі та польською меншиною в Україні. Особливо важливим є те, що ОУП стала першою організацією, яка почала по-справжньому представляти інтереси української громади. Це була чудова робота. А для нас, як для істориків, також було важливим те, що пан Юрій започаткував контакти та співпрацю з Товариством вояків Армії Крайової, а потім у Луцьку та Варшаві почалися конференції «Україна–Польща – важкі питання», – розповів професор Роман Дрозд та зазначив, що від Юрія Рейта навчився того, як розмовляти з іншими та переконувати їх у своїй правоті.

Зараз Юрій Рейт багато працює над відновленням могил воїнів УНР у Польщі та поверненням пам'яті про українських бійців як серед українців, так і поляків. ●

eprasa.pl 0afc963312

«Діти літа» у Центрі Якова

Петро КУРГАН
Фото Тетяна Бакоцька

Проєкт для українських біженців в Ольштині «Діти літа»

Під час шкільних літніх канікул в Ольштині провели культурно-розважальний проєкт для українських біженців «Діти літа». Діти віком від 8 до 13 років безплатно брали участь у розважальних, освітніх, мистецьких, спортивних, інтеграційних заняттях. Захід вдалося організувати завдяки громадським, зокрема благодійним, організаціям, а також різноманітним установам й окремим людям, які долучилися до цього благодійного заходу. Проєкт «Діти літа» в Ольштині здійснили насамперед за підтримки Пункту допомоги біженцям та мігрантам «Карітас» РКК в Ольштині.

– Головна мета заходу – щоб у дітей залишилися незабутні, приємні враження про літні канікули, щоб вони познайомилися з новими друзями й менше часу витрачали на ігри в телефоні, – розповідає педагогиня проєкту Тетяна Бакоцька. Проєкт був скерований на виховання дітей з урахуванням українських і водночас європейських цінностей.

«Діти літа» і Пйотр Палінський

Організатори та вихователі особливу увагу приділяли вивченню української мови.

– Чимало учасників віком від 8 до 11 років не вміли читати українською мовою, – зазначає Тетяна Бакоцька. – Деякі з них навіть не знали всіх літер. Їх не встигли навчити читати вдома, в українських школах. Спочатку була пандемія. Пізніше почалася повномасштабна війна. Ці діти переважно з російськомовних родин. Їхні батьки не могли й надалі не можуть їм допомогти, бо самі не вміють читати й розмовляти українською мовою. Протягом тижня мені вдалося навчити дітей читати по складах. Вони обіцяли, що й після закінчення проєкту будуть вчитися рідної мови, щоб говорити краще й самостійно читати українські тексти.

Діти також мали можливість покращити польську та англійську мови на розмовному рівні. Наприклад, викладач Інституту літературознавства кафедри англомовної літератури й культури Вармінсько-Мазурського університету Тревор Хілл підготував лялькові вистави, співав українські народні пісні англійською мовою, як-от пісню «Ой, у гаю при Дунаю». На одне із занять запросили польського волонтера Пйотра Палінського. Він у квітні 2022 року започаткував благодійну акцію, в межах якої подарував українським дітям понад 1000 велосипедів і продовжує це робити дотепер. Якщо хтось має зламаний велосипед, або такий, яким давно не користується, то віддає Пйотру Палінському. Він їх ремонтує й дарує українським дітям та їхнім батькам. Під час зустрічі з ним

eprasa.pl 0afc963312

учасники проєкту також отримали велосипеди, а після розповіли про те, що для них означає цей подарунок. 12-річний Максим Цимбал сказав: «Пан Пйотр мені подарував майже такий самий велосипед, як той, що залишився удома. Я дуже щасливий, бо моя мрія здійснилася».

Діти ходили також до кінотеатру. Дивилися фільми польською мовою, бо вже не потребують українського перекладу.

На заняттях з арттерапії діти ділилися своїми радісними й тривожними думками про життя в Польщі, спогадами про життя в Україні, розповідали про своїх друзів, однокласників, домашніх улюбленців і війну, яка раптово змінила їхнє життя. Усі учасники групи, відколи приїхали до Польщі після початку повномасштабної війни, жодного разу не їздили в Україну. Про те, чому він хоче повернутися додому, емоційно розповідав 10-річний Артем Кучерук із Києва:

– Я знаю, що нас там будуть обстрілювати, що восени й узимку не буде світла та нам буде холодно. Боявся, що буде треба ставити у квартирі палатку й ночувати там в спальних мішках, щоб зігрітися. Хоч удома завжди краще. Удома мені ніколи не було сумно. І так хочеться до рідного Києва.

За словами Тетяни Бакоцької, можна було чітко простежити три напрями взаємодії учасників проєкту з іншими дітьми, де відчувається забагато жалю і вразливості: однокласники, друзі, знайомі, які залишилися в Україні; українські діти, які живуть у Польщі; польські діти.

– Часто ці способи спілкування дуже непрості й діти кажуть, що їм комфортніше бути наодинці, з телефоном, а не поруч з іншими дітьми, бо «вони чомусь не такі, як я, вони мене ображають», – наголошує Тетяна Бакоцька. – Тому під час таких зустрічей ми говорили, зокрема, й про те, що не буває ідеальних людей. І ми також не ідеальні. Ми теж можемо ображати інших людей свідомо чи несвідомо. Часто навіть не розуміючи, що хтось може образитися. Ми забуваємо похвалити когось, сказати добрі слова. Натомість критикуємо, засуджуємо. Тому кожного разу, коли хтось нас ображає, з'являється можливість навчитися прощати, співчувати, проявляти любов. Це також спосіб навчитися контролювати емоції й стати кращими.

«Діти літа» з англійцем Тревором Хіллом

«Діти літа» на ранчо Койриса

Мама 12-річної учасниці проєкту Роксолани Кравець – Лариса – розповіла, що чи не найбільше діти раділи тоді, коли для них організовували екскурсії, наприклад, до папугарні. Там учасники побачили чимало екзотичних птахів різних кольорів та розмірів, дізналися цікаві факти про їхнє життя в дикій природі. Папуг можна було годувати, вони сідали на плече або на руки.

Діти також відвідали виставку в галереї «Стара ратуша», де представлено результати роботи Міжнародного типографічного проєкту «Copernicus Press». Вони дізналися, що сучасні художники-ентузіасти почали відновлювати й популяризувати естетичну цінність ручного друку. Це мистецтво в його традиційному вигляді майже зникло наприкінці XX століття – друкарські машинки здавали на брухт, дерев'яні літери спалювали. Для виставки в Ольштині завдяки мистецтву ручного друку в студіях Польщі, Нідерландів, Великої Британії та Японії було створено роботи, присвячені діяльності видатного астронома Миколи Коперника, який народився 550 років тому. Учителем і наставником Миколи Коперника був українець Юрій Дрогобич.

Дітей та їхніх батьків до своєї зеленої туристичної садиби запросив підприємець Януш Койрис. Він допомагає українцям від початку війни у 2014 році. Діти їздили на конях, разом співали українські пісні, танцювали, смажили ковбаски й уперше в житті спробували багатонаціональних польських страв та солодощів, які тут приготували спеціально для гостей з України.

Найкращі враження в учасників залишилися й від поїздки на ранчо Януша Койриса, й від інших заходів, що відбулися в межах проєкту. На жаль, зараз уже немає можливості брати участь у подібних безплатних просвітницьких ініціативах. Тому такі зустрічі є справді дуже важливими.

– Дякуємо всім людям у Польщі, які досі роблять чимало добрих справ, щоб нашим дітям було тут затишно й безпечно, – говорить мати учасниці проєкту Лариса Кравець. ●

eprasa.pl 0afc963312

ПОСТАТІ

Аліна КУВАЛДІНА
Фото з фейсбук-сторінки героїні статті

«Записувала рецепти, аби не зникали»

Ольга Павленко, відома також як Оля «Кольорово», загинула влітку 2022 року через ракетний удар росії по Кременчуку. Її тіло опізнали за ДНК та фарбованим у зелений колір волоссям. Мисткиня та художниця, вона захоплювалась традиційною українською кухнею, створила унікальний артбук «ЖУК: Жива Українська Кухня». Книга складається з традиційних рецептів, власноруч зібраних авторкою з розповідей старших людей та літератури, намальованих нею ілюстрацій, а через посилання можна навіть перейти на сторінки з відео-поясненнями рецептів.

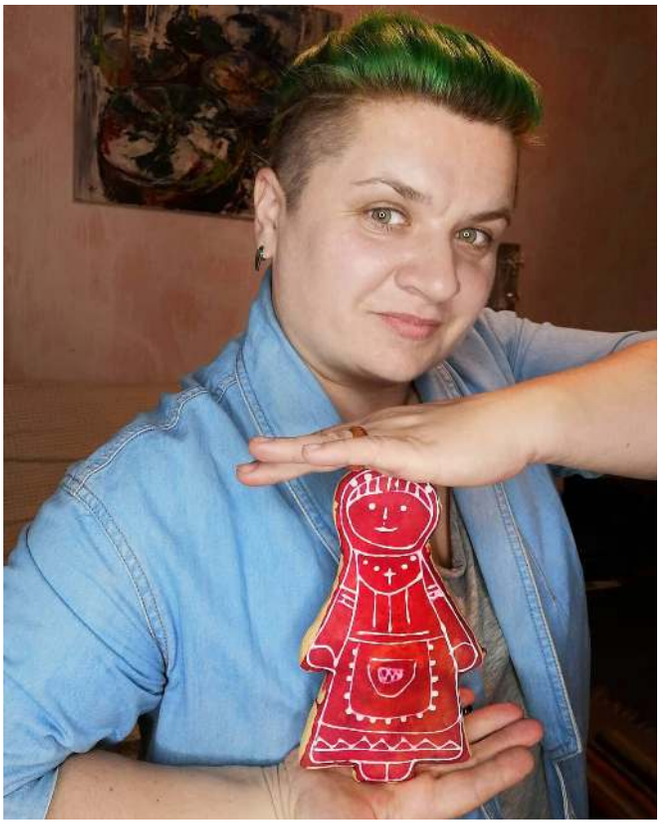

Оля Павленко

«Наше слово» поспілкувалося з Раїсою Павленко – мамою мисткині – про перші страви, приготовані Олею, її невтомну працю над книгою та як мати продовжує справу доньки після її смерті.

Захоплювалась кулінарією з дитинства

«В дитинстві, як усі діти, Оля була жвавою, веселою, дуже цілеспрямованою. Завжди знала, що хотіла та що робила. Була наполегливою, досягала своєї мети, була дуже старанною у навчанні. А ще – трішки неординарно мислила. Не так, як інші.

Як всі діти малюють, так і вона почала малювати. Малювання викладається в школі, але у всіх по-різному виходить. Оля малювала якось дуже професійно. Ось цим відрізнялася. Я, коли дивлюся її дитячі малюнки, то навіть і дивуюся, що в такому віці вони дуже професійні.

Щодо кулінарії, то у нас дві доньки і діти з дуже малого віку до цього долучалися. Це були 90-ті роки, такі важкі… І, наприклад, навіть з молодших класів вони вже виготовляли собі цукерки. Ми їм купили різні форми, і вони тих півників там варили, різні помадки пекли. Різні прянички випікали, варіювали ці формочки.

У 12 років вона вже пекла сама хліб. Була така потреба у нас, ми пекли його вдома. Учительська зарплата дуже мала (обоє батьків Олі працювали вчителями – прим. авт.), в ті часи її часто також не виплачували вчасно. І тому нам доводилося замість того, щоб купувати той хліб, його пекти саме вдома. Вона вже вміла таке робити, пекла хліб у формах в газовій духовці».

Збирала рецепти від старших людей

«У книзі Оля пише, що ідея написання в неї іде з дитинства. Хоча, звичайно, сформувалась вона вже в зрілому віці.

У нас був такий блокнот червоного кольору. Саме такого кольору, як є ця книга, з такою ж м'якою палітуркою. Це був блокнот, куди ми записували всі рецепти. Ну, знаєте ж, в селі люди готували собі на зиму різні заготовки, чи десь колись були на весіллі, чи ще десь бачили якусь нову страву, і все туди записували. Записувала туди я, записували туди й діти. І її рукою теж записаний цей зошит.

І був він червоного кольору. Мабуть, тому що вчительська бібліотека завжди велика і потрібну книжку можна довго шукати. А ось цей червоний колір – його відразу можна було знайти. Очевидно, це асоціації, через які вона вибрала для своєї книги таку палітурку.

Також Оля говорила, що тут є і подвійний зміст. Говорила, що як рідкісні тварини, рослини занесені в Червону книгу, так ось у цій книзі рецепти страв, які вже або забуті, або тільки відшукані, або ті, що вже колись були, а зараз їх вже не використовують, але вони варті уваги.

Вона збирала ці рецепти від старших людей, з якими вона дружила. А ще – з літератури. Наприклад, з «Енеїди» Котляревського там взято багато рецептів. Ну і ось тепер ці рецепти записані в „червону книгу", аби вони не зникали.

Рецепти Оля записувала переважно вночі. Тоді, коли вже було тихо на вулиці, коли зникав шум денних турбот. Вона обладнала таку собі студію, де в неї була піч, де в неї були зібрані всі приладдя для походів. Там вона працювала. Спочатку все це сама готувала, а потім вже записувала. Тобто експериментувала, щось вдавалося, а щось ні. І тоді вже записувала саме такий вивірений рецепт, який могла б порадити людям».

Треба триматися і перевидати книгу

«Звичайно, я пишаюся своєю дочкою. Жаль тільки, що так трапилось, тому що все, що зараз я мушу робити замість неї, мусила робити вона. І це її повинні були знати люди, і це вона повинна була їздити по презентаціях, а не я. Але зараз я мушу це робити, бо крім мене цього ніхто не зробить.

Треба триматись. Як казала Ліна Костенко, „здушили сльози – не виходь на люди". Мушу триматися, іншого виходу немає.

Ось у цьому і шукаю сили: що те, чого вона не доробила, – наскільки мого розуміння, наскільки моєї вистачить

eprasa.pl 0afc963312

Оля Павленко разом з примірниками своєї книги

Артбук «ЖУК: Жива Українська Кухня»

снаги – я хочу це закінчити. Думаю, Оля була б задоволена тим, що я роблю. Я так завжди звіряюся з тим, що вона б подумала.

Тепер лише на відстані часу зрозуміло, яка важлива і дуже важка робота була зроблена Олею. Це та робота, яка не може тебе залишити ні вдень, ні вночі. Вона тебе мучить, поки ти не зробиш те, що вдасться. Те, що можна написати, показати людям.

Оля з усіх сил поспішала. Я її просила: не приїжджайте, в нас тут небезпечно. Але вона знала, що її чекає робота над другим томом книги. Перший вона видала, теж дуже спішила. І вже працювала над наступним. Вона знала, що ніхто за неї цього не зробить.

Ми хочемо перевидати книгу, люди її просять. Але для цього потрібно збирати кошти, і є ті, хто ділиться з нами. Робота триває. Надіюсь, що все вдасться». ●

ОГОЛОШЕННЯ

eprasa.pl 0afc963312

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з euromaidanpress.com

Знищені в комуністичному «раю»

Трагічна історія цієї родини – красномовний доказ того, як радянський режим ставився до української інтелігенції на початку XX століття та чим насправді був комуністичний «рай». Вони наївно ідеалізували радянську батьківщину, а вона кинула їх за ґрати. Вони шукали Україну, а потрапили у більшовицьку казарму. Страшні факти життєвих перипетій родини Крушельницьких могли б стати основою для глибокого і правдивого драматичного художнього фільму.

Антін Володиславович Крушельницький народився 4 серпня 1878 року в місті Ланьцут Королівства Галичини і Лодомерії, яке зараз належить до Підкарпатського воєводства Польщі. Закінчив Перемиську гімназію. Навчався на філософському факультеті Львівського університету, де історію викладав сам Михайло Грушевський. Тоді ж у студентські роки майбутній літератор Антін Крушельницький знайомиться з молодою актрисою Львівського театру товариства «Руська бесіда» Марією Слободою. На той час драматична актриса виконувала головні жіночі ролі у п'єсах українських драматургів – Івана Карпенка-Карого, Івана Франка, Михайла Старицького, Івана Тобілевича. Із Львівським руським театром панна Слободівна об'їздила усю Галичину, навіть успішно гастролювала в Польщі. Маючи акторський талант, паралельно Марія робить перші, але впевнені кроки й у письменницькій царині – у 23 роки вона написала власну оригінальну п'єсу «Мачуха», пізніше з'являється збірка оповідань під назвою «І хто ж вона була?», романтичні новели «Прощання», «Хвилі туги», «Поезія молодих її літ», «Штука».

Безхмарний початок молодого життя

Антін і Марія захоплено спілкувалися, їх об'єднували спільні теми: історія, красне письменство, україністика. Вони відкривали одне одного, як одкровення. 1901 року одружилися. Приятелями молодого подружжя були Василь Стефаник, Іван Франко, Лесь Мартович, Ольга Кобилянська, Наталя Кобринська – справжня письменницька еліта України.

У 1900-1903 роках Антін Крушельницький розпочав плідну педагогічну та літературну діяльність – працював у журналах «Молода Україна» та «Літературно-науковий вісник», з 1901 року викладав у гімназіях Коломиї, Станіславова, Львова. Був членом Крайової шкільної ради. З 1915 року обіймав державні посади: був бургомістром містечка Городенки, належав до Українсько-Руської радикальної партії, у 1919 році очолював Міністерство народної освіти. Писав оповідання, повісті, романи, драми, науково-педагогічні праці, статті, рецензії, робив переклади з німецької, французької, польської. Стиль життя молодого подружжя був скромним, але завжди елегантним як у вишуканій зовнішності, так і у витончених манерах.

Марії більшу частину дня доводилося присвячувати сім'ї, зокрема, вихованню дітей. 1903 року в Коломиї вона народила доньку Володимиру, яка згодом стала лікаркою-дерматологинею, публіцисткою, культурно-громадською діячкою. 1905 року в Рогатині на Івано-Франківщині на світ з'явився син-первісток Іван – поет, літературний критик, перекладач. 1906 року в Станіславові (нині – Івано-Франківськ) народився син Богдан – згодом став економістом, педагогом. 1908 року в Коломиї на світ з'явився син Тарас, у майбутньому перекладач, письменник-сатирик, професійно грав на скрипці. А 1913 року в Городенці народився син Остап – кінознавець, журналіст.

Помилка, що коштувала життя

У жовтні 1919-го на чолі педагогічної місії УНР Крушельницький з родиною виїхав до Відня з метою організації друкування підручників для національної школи та вдосконалення методів шкільної освіти. Прагнув виховувати патріотично налаштовану молодь. Повернувшись у 1920-х роках до Львова, став прибічником і навіть ідеологом оманливої та підступної більшовицької політики українізації. В цей період Крушельницького почала переслідувати польська влада за прорадянські погляди. Родина на той момент мала вибір: виїхати за кордон до Канади, Праги, Відня (можливість така була) або – на «Велику Україну». І тут Антін Крушельницький припустився фатальної помилки, яка коштувала йому та його сім'ї життя. Ще у 1920-х роках в Україні розпочалася українізація з обов'язковим мовним іспитом для пошукачів державної посади. Це, ймовірно, працювало як додаткова приманка для всіх, хто так необачно потрапив у цю пастку. Але ж ця українізація була завуальованою, фальшивою, оскільки Москву цікавила розвинена Україна за однієї-єдиної умови – що українці не стануть претендувати на окремішність від СРСР. А оскільки в Україні вже набирав обертів потужний націоналістичний рух, почалися репресії. Всі, кого було розстріляно, могли стати носіями національного руху – мудрими і глибоко мислячими керманичами у різних сферах життя.

У травні 1934 року родина виїхала до Харкова. Майже пів Львова зібралося на вокзалі, щоб провести Крушельницьких. Це був дуже щемливий і драматичний момент. «Ми їхали у двох вагонах, забравши все з 10-кімнатного помешкання. Їхали меблі й бібліотека», – пригадує Лариса Крушельницька – онука Антіна Крушельницького. Їх розмістили у знаменитому письменницькому будинку «Слово», мешканцями якого були Микола Хвильовий, Остап Вишня, Павло Тичина, Микола Зеров, Лесь Курбас, Валеріан Підмогильний. Майже всіх їх знищила репресивна радянська машина за те, що знали ціну і силу слова. І тепер, за нинішніх моторошних реалій російська орда знову прагне стерти навіть пам'ять про цей історичний будинок – осередок українського прогресивного духу. На початку березня 2022 року ворожою ракетою було пошкоджено вікна та фасад. Як і сто років тому, російська влада цілеспрямовано знищує українську націю й українське слово.

eprasa.pl 0afc963312

Сім'я Крушельницьких

Свої чисельні речі Крушельницькі так і не встигли розпакувати. Ілюзія радянського «раю» зникла. 6 листопада 1934 року на порозі квартири Крушельницьких з'явилися енкаведисти. Спочатку заарештували синів Тараса та Івана. Потім черга прийшла до батька. Тортурами на допитах у Антіна Крушельницького вибили свідчення про співпрацю з ОУН. Це було відчайдушне і мужнє рішення – заради спасіння своїх синів він узяв провину у сфабрикованій справі на себе. Але, на жаль, це зізнання нікого не врятувало. Тараса та Івана розстріляли у грудні 1934-го у підвалах Жовтневого палацу в Києві. Антіна Крушельницького та ще двох синів, Богдана й Остапа, та ж сама трагічна доля спіткала 3 листопада 1937 року в урочищі Сандармох. Найстаршу дочку Володимиру розстріляли того ж кривавого 1937-го під Ленінградом. Мама Марія Степанівна не витримала цього невимовного психологічного напруження і померла 28 серпня 1935 року у Харкові.

Спогади галичанки – дім, наповнений любов'ю

Лариса Іванівна Крушельницька, онука Антіна Крушельницького – докторка історичних наук, археологиня, письменниця, яку не зламали трагічні події, а навпаки – зробили сильною, шляхетною особистістю. Минуле не минає безслідно. Спогади супроводжують нас протягом усього життя, навіть у нашій підсвідомості.

На межі тисячоліть побачила світ книга пронесених крізь часи «одокументалених» спогадів Лариси Крушельницької «Рубали ліс... Спогади галичанки». «Зрубали ліс, і передусім найвищі дерева» – страшна характеристика часу. Коли на родину навалився шквал репресій, 6-річну Ларису вивезли до Курська. За парадоксальною іронією долі тепер потрібно було вирвати дівчинку з того омріяного комуністичного «раю», щоб врятувати життя. Марія Крушельницька звернулася до польського консульства у Харкові. І лише завдяки надзусиллям та добрій волі дружин Юзефа Пілсудського й Максима Горького дівчинку Ларису вдалося вивезти «контрабандою» за документами Червоного Хреста назад до Львова, а потім до Варшави. Лариса Крушельницька з невимовною теплотою згадувала той щасливий час, коли родина була разом: «Це був дім, сповнений любові, бо стільки тепла й затишку створила в ньому бабуня Марія! – пригадувла пані Лариса. – Я запам'ятала різьблені гуцульські меблі, які називала вишиваними, начищений до блиску гарний паркет, по якому бігала й ковзалася. Бабуня присвятила своє життя дітям. Я її ніколи не бачила в халаті – він служив для того, аби зі спальні перейтися до ванної кімнати». Крушельницькі знали, як важливо, щоб людина виростала в атмосфері любові й пошани. Відтак ніхто ніколи з такої родини нікого не принижуватиме, не нищитиме гідність іншої людини.

У книзі спогадів Лариса Крушельницька пише: «Хвороблива амбіція при пересічних знаннях (або взагалі неуцтві) – це страшна річ. Сталінізм опирався на людей саме з такими якостями. Таких людей використовували для найпідліших вчинків; тупаки з амбіціями були досконалим знаряддям влаштованого „батьком народів" геноциду РОЗУМУ». Це був геноцид української нації. Така політика розпочалася давно. Ми маємо тривалий досвід нищення українства за часів російського колоніального панування над Україною. Це досвід заборон українських книг і викладання, поглинання української церкви, переслідування і вбивств українських письменників та митців, умисної маргіналізації української культури.

У Російській імперії намагалися створити триєдиний російський народ, в якому українцям відводилася роль етнографічної гілки – малоросів. У Радянському Союзі метою русифікації було створення нової історичної спільності – «радянського народу». Ані царська, ані радянська імперії не лишали українцям шансів на збереження і розвиток як нації.

Розмірковуючи про розвіяні ілюзії, в одній зі статей письменник и правозахисник Євген Сверстюк констатував: «Українська інтеліґенція справді мала європейську школу, але вона відрізнялася від західної тим, що несла в собі драму поразки у національно-визвольній війні та неспокій національного болю. Вона прагнула продовжити боротьбу на ниві культури там, на Великій Україні. Цю ілюзію живила вся Західна Європа, яка співчувала „соціяльному експериментові в Росії" і поділяла погляди на „проґресивний розвиток" та „героїчні зусилля народних мас"».

Однак сьогодні знову гинуть українці за Україну. Декоративна, синтетична незалежність підвела. Війна триває. Чому? Всі ми прагнемо якнайшвидше побачити світло в тунелі, яким мчить український потяг. ●

eprasa.pl 0afc963312

Михав ТРОХАНОВСКІ

Жили коротко і довго

Давно частіжше єґомосьці жили коротко. Часто причина їх смерти в молодим віці била звичайна. А і в тим році на Лемківщині гмерли молодо єґомосьць Григорій Назар. Мали лем 49 років. Нашов єм інформациї о векшости єґомосьців, котри служили і гмерли на Лемківщині, а гродили ся в другі половині XVIII віку, а некотри перше, і прежили лем до 55 років. Могло гмерти в тамтих часах недуже менче єґомосьців в віці до 55 років, як в віці 56-79 років.

Імено і назвиско єґомосьця	Рик смерти	Місцевіст смерти	Ким били в року смерти	Жили років	Уваги
Іван Алексович	1838	Красна	парохом	38	перше били парохом Лоси, причина смерти – звичайна хворота
Василь Баванкевич	1832	Вільховец	парохом	54	
Михав Баньковскі	1834	Ванівка	парохом	52	незнана причина смерти
Стефан Бірецкі	1831	Карликів	парохом	47	
Василь Богускі	1801	Ганчова	парохом, але до 1799 р. лем Ганчови, без Ріпок	49	перше служили в Опарівці, а іщи перше в Богуши, родом хибаль з Богуши, гмерли на сухоти
Петро Борисевич	1792	Бортне	парохом	46	причина смерти – звичайна хворота
Іван Вапеньскі	1837	Сьвяткова	парохом	39	перше служили в Солотвинах, родом хибаль з Вапенного
Лука Вендзилович	1823	Крампна	парохом Крампни і Котани	51	причина смерти – звичайна хворота
Василь Вислоцкі	1805	Лабова	мушинским деканом і парохом Лабови	54	рид Вислоцких походив з Вислока
Іван Вислоцкі	1799	Бовцарйова	нотаріушом мушинского деканату, парохом	45	гмерли хибаль на запаліня мозку
Самійло Вислоцкі	1829	Маластів	бицким деканом і парохом Маластова	44	перше служили в парохії Маціна; причина смерти звичайна
Яцко Вислоцкі	1799	Маціна	парохом	45	перше служили лем в Пстружним, гмерли на сухоти
Михав Волошинович	1830	Ясель	адміністратором	52	причина смерти натуральна
Асафат Гойнацкі	1823	Новиця	парохом	46	перше служили в Рихвалді, причина смерти звичайна
Іван Гойнацкі	1829	Чирна	парохом	50	гмерли на сухоти
Іван Добряньскі	1786	Криве	парохом в селі Криве (дек. Бірча)	53	Добряньски походили з Добри Шляхотской, єґомосьці били хибаль шляхтичами
Петро Добряньскі	1792	Семушова	парохом	53	несподівано гмерли
Іван Жеґестовскі	1818	Долини	парохом	37	причина смерти – звичайна хворота
Осиф Завадскі	1847	Долини	парохом	49	гмерли од епідемії, били сином о. Івана з парохії Луків, зо Шариша
Іван Заградник	1831	Дошниця	парохом	34	причина смерти – звичайна хворота
Антоний Захаряс	1830	Гирова	адміністратором	33	причина смерти – звичайна хворота
Василь Константинович	1829	Ростайне	парохом	38	причина смерти – звичайна хворота; Константиновичи виводят свій рид з роду князів Острожских
Іван Константинович	1816	Нова Вес	парохом	38	гмерли на сухоти
Андрий Копистиньскі	1803	Босько	парохом	53	причина смерти – звичайна хворота; рид гербу Леліва, походив з Копистна на Добромильщині, з того роду вишли Михайло – Владика перемиско-самбірскі в роках 1591-1610
Василь Красневич	1834	Воля Мигова	парохом	52	причина смерти натуральна
Антоний Красносельскі	1833	Пельня	парохом	48	причина смерти – звичайна хворота
Іван Красносельскі	1820	Чертіш	парохом	41	гмерли на сухоти
Андрий Криницкі	1813	Дубне	нововисьвяченим	25	вишли зо шолтиства в Дубним, гмерли на коклюс
Антоний Криницкі	1816	Криниця	парохом	53	причина смерти – звичайна хворота, перше служили в Сьляхтові; некотри Криницки били шляхтичами гербу Кораб одм.
Антоний Криницкі	1840	Суровиця	парохом	46	перше служили в Смереку, гмерли на сухоти (?)

eprasa.pl 0afc963312

Василь Криницкі	1800	Бовцарйова	парохом	30	гмерли хибаль на сухоти
Іван Криницкі	1793	Сьніниця	парохом Сьніниці і Ставиши	43	причина смерти – звичайна хворота
Іван Криницкі	1801	Телич	парохом	30	гмерли хибаль на сухоти
Самійло Криницкі	1821	Радошиці	парохом, од 1811 р.	40	причина смерти – звичайна хворота
Штефан Криницкі	1819	Солотвини	помічником пароха	33	гмерли на сухоти гиртанки
Іван Кролецкі	1784	Фльорінка	парохом лем в Крільові Рускі	51	згинули в випадку медже Бовцарйовом і Фльорінком; Кролецки могли походити з Крільови Руской; Кролецки пізніжше може змінили назвиско на Кролевски
Григорій Левицкі	1828		парохом Явірця	54	єґомосьці Левицки могли бити споріднени з Холмским владиком Йосифом (1711-1730), сином шляхтича з грабйовской лінії гербу Роґаля
Тадей Левицкі	1786	Берест	парохом лем Береста	40	причина смерти – звичайна хворота
Андрий Мигулович	1829	Злоцкє	парохом	48	перше служили в Сьляхтові, а іщи перше в Лелюхові, гмерли на кровну нервицю, мали хибаль 16 діти
Стефан Михальчик	1837	Санок		52	
Михав de Mirow Мишковскі	1831	Завадка (дек. Яслиска)	парохом	52	гмерли на холеру; Мишковски de Mirow то потомки братанків Пйотра (гм. 1591 р.) плоцкого і краківского бискупа, рид мав маркграфовскі титул од кінця XVI в.
Самійло de Mirow Мишковскі	1807	Поляни (дек. Дукля)	парохом	55	перше служили в Барвінку, причина смерти – звичайна хворота
Василь Мійскі	1812	Камяна	парохом	38	перше служили в Верховні, хибаль згинули в випадку
Іван Мійскі	1834	Манів	парохом	51	
Іван Мійскі	1842	Чорне	парохом	48	перше били адміністратором в Лелюхові, незнана причина смерти
Яцко Мійскі	1804	Жегєстив	парохом	45	гмерли на сухоти
Іван Мохнацкі	1793	Телич	парохом	50	причина смерти – звичайна хворота; рид походив з Мухначки, єґомосьці били хибаль шляхетского роду
Ілько Мохнацкі	1831	Радошиці	парохом	48	гмерли од епідемії
Антоний Олесневич	1790	Перунка	остатнім парохом в Перунці	40	незнана причина смерти
Семан Олесневич	1801	Берест	парохом в Бересті	46	остатні парох лем Полян, до 1786 р., а потим парох тиж і Береста, причина смерти – звичайна хворота
Андрий Парилович	1831	Ізби	парохом	50	перше служили в Баниці, а іщи перше в Верховні, гмерли на холеру
Лев Парилович	1831	Перегримка	парохом	48	перше служили в Дошниці, гмерли на холеру
Тевдор Парилович	1798	Вікова	парохом	54	причина смерти – звичайна хворота
Іван Париловскі	1787	Мацина	парохом в Мацині	40	причина смерти – звичайна хворота
Іван Петриковскі	1811	Богуша	остатнім парохом в Богуши	54	причина смерти натуральна
Михав Подляшецкі	1831	Чашин	парохом	51	гмерли спараліжувани
Антоний Рубовскі	1793	Одрихова	яслиским деканом і парохом Одрихови	52	причина смерти – звичайна хворота
Осиф Савкевич	1830	Нова Вес	парохом	39	гмерли на сухоти
Матий Сембратович	1787	Долини	парохом	55	гмерли на коклюс
Яцко Сембратович	1805	Висова	парохом	54	гмерли хибаль на сухоти
Іван Смерековскі	1807	Гирова	парохом	50	син пароха села Липник коло Старой Любовні, причина смерти звичайна
Григорій Старецкі	1825	Яблониця Руска	помічником пароха	45	причина смерти – звичайна хворота
Тевдор Тиміньскі	1830	Куманьча		48	
Осиф Трохановскі	1823	Дошниця	парохом (били гин од 1804 р.)	45	гмерли на сухоти
Стефан Турчманович	1792	Чистогорб	парохом Чистогорба	50	причина смерти – звичайна хворота
Тадей Устіяновскі	1831	Глідно	парохом	49	гмерли на холеру
Грегор Шутевич	1789	Реґетів	парохом	46	причина смерти – звичайна хворота
Демян Щавиньскі	1809	Воля Цеклиньска	парохом	36	причина смерти – звичайна хворота; Щавиньски били шляхтичами гербу Правдич, рид походив зо Щавника
Осиф Щавиньскі	1796	Крільова Руска	остатнім парохом лем в Крільові Рускі	38	гмерли – з ослабіня?
Петро Щавиньскі	1833	Суровиця	парохом	54	
Тевдосий Щавиньскі	1835	Реґетів	парохом	48	причина смерти – звичайна хворота
Осиф Ющакевич	1792	Лося	парохом в Лоси	50	наглі гмерли
Григорій Ягніньскі	1830	Волиця	парохом	40	

Далі буде

eprasa.pl 0afc963312

МИХАЙЛОВІ КАПЕЛЮХУ

з нагоди 90-ЛІТТЯ
найкращі і найщиріші побажання міцного здоров'я, родинного щастя, спокою та Божого благословення на МНОГІЇ і БЛАГІЇ ЛІТА!

Найближча родина

У програмі

7.10.2023 р. – СУБОТА

16.00. Греко-католицький храм у Венґожеві.
Концерт за участю:
- Бандуристок «Елегія» з Клеваня (Україна)
- Хору катедри св. Пророка Іллі з Ратного (Україна)
- Хору духовної музики «Клевань» (Україна)
- Хору духовенства Дубенського благочиння ПЦУ з Дубна (Україна)
- Архієрейського хору «Знамення» ПЦУ з Рівного (Україна)

18.00. Греко-католицький храм у Ґіжицьку.
Концерт за участю:
- Бандуристок «Елегія» з Клеваня (Україна)
- Хору катедри св. Пророка Іллі з Ратного (Україна)
- Хору духовної музики «Клевань» (Україна)
- Хору духовенства Дубенського благочиння ПЦУ з Дубна (Україна)
- Архієрейського хору «Знамення» ПЦУ з Рівного (Україна)

8.10.2023 р. – НЕДІЛЯ

9.00. Греко-католицький храм у Банях-Мазурських.
Свята літургія і концерт за участю:
- Хору катедри св. Пророка Іллі з Ратного (Україна)

10.00. Греко-католицький храм у Венґожеві.
Свята літургія і концерт за участю:
- Скрипальки Оксани Білопольської із Запоріжжя (Україна)
- Квартету «Любисток» з Кременця (Україна)

10.00. Греко-католицький храм у Видмінах.
Свята літургія і концерт за участю:
- Бандуристок «Елегія» з Клеваня (Україна)
- Хору духовної музики «Клевань» (Україна)

10.30. Римо-католицький храм у Вількасах.
Концерт за участю:
- Хору духовенства Дубенського благочиння ПЦУ з Дубна (Україна)
- Хору римо-католицької катедри св. Якова з Ольштина (Польща)

11.00. Греко-католицький храм у Круклянках.
Свята літургія і концерт за участю:
- Архієрейського хору «Знамення» ПЦУ з Рівного (Україна)

12.00. Греко-католицький храм у Ґіжицьку.
Архієрейська Свята літургія і екуменічна молитва – панахида за полеглих захисників України в російсько-українській війні (з 2014 року донині) за участю:
- Хору конкатедри Української греко-католицької церкви з Ґданська (Польща)
- Хору духовенства Дубенського благочиння ПЦУ з Дубна (Україна)

16.00. Євангельсько-аугсбурзький храм у Ґіжицьку.
Гала-концерт за участю:
- Скрипальки Оксани Білопольської з Запоріжжя (Україна)
- Євангельського міжпарафіяльного хору з Ґіжицька (Польща)
- Бандуристок «Елегія» з Клеваня (Україна)
- Хору катедри св. Пророка Іллі з Ратного на Волині (Україна)
- Хору конкатедри Української греко-католицької церкви з Ґданська (Польща)
- Квартету «Любисток» з Кременця (Україна)
- Хору духовної музики «Клевань» (Україна)
- Хору римо-католицької катедри св. Якова з Ольштина (Польща)
- Хору духовенства Дубенського благочиння ПЦУ з Дубна (Україна)
- Архієрейського хору «Знамення» ПЦУ з Рівного (Україна)

Почесний патронат:
Високопреосвященніший владика Аркадій Трохановський – єпарх Ольштинсько-Ґданський
Організатори:
Мазурський відділ Об'єднання українців у Польщі
та греко-католицька парафія у Ґіжицьку

eprasa.pl 0afc963312

Передплата «Нашого слова» на 2023 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**104,00** зл	**208,00** зл	**416,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**118,00** зл	**236,00** зл	**472,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
95,00 євро	**190,00** євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
145,00 дол КАНАД.	**290,00** дол КАНАД.

США, АВСТРАЛІЯ

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
113,00 дол США	**225,00** дол США

- Парафія Стрітення Господнього Української греко-католицької церкви міста Лодзь звертається до всіх небайдужих людей з проханням про допомогу в купівлі готового будинку, який планується використати як парафіяльний храм.
  Збірку на закупівлю будинку благословив перемисько-варшавський митрополит УГКЦ Євген Попович.
  Від усього серця дякуємо за будь-яку надану допомогу.
  Пожертви просимо надсилати на подані банківські рахунки SANTANDER BANK POLSKA S.A.
  PARAFIA GRECKOKATOLICKA P.W. OFIAROWANIA PAŃSKIEGO W ŁODZI
  PLN 08 1090 2590 0000 0001 5263 3815 **USD** 12 1090 2590 0000 0001 5006 6832 **EURO** 58 1090 2590 0000 0001 5263 3788

- Кавалер, 42 роки, познайомиться з українкою, панною до 40 років, родом з Лемківщини. Контакт через редакцію/листи слід надсилати на адресу редакції.

- **Ювілейна проща до Риму з нагоди 400-ліття мученицької смерті св. Йосафата Кунцевича відбудеться з 18 до 27 жовтня ц. р.**
  Детальна інформація: о. Артур Маслей,
  тел. +48 602 452 589 або e-mail arturmaslej@wp.pl

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 2100 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.: Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 0afc963312

Miejski Ośrodek Kultury
w Braniewie
ul. Katedralna 9

piątek **6 października** 2023 godz. **17:00**
sobota **7 października** 2023 godz. **15:00**

UKRAIŃSKIE BARWY POGRANICZA 2023

УКРАЇНСЬКІ БАРВИ ПРИКОРДОННЯ 2023

Słowiańska Dusza

Думка
Журавка

W programie:

- koncerty – występy solistów i zespołów
- warsztaty artystyczne
- wystawa ikonograficzna
- prezentacja multimedialna
- prelekcja autorska
- projekcje filmowe

Organizator:
Związek Ukraińsców w Polsce
Oddział w Elblągu

Об'єднання українців у Польщі

Patronat honorowy:
Burmistrz Miasta Braniewa
Tomasz Sielicki

Dofinansowano ze środków Budżetu Państwa

Partnerzy:
Urząd Miasta Braniewa
Braniewskie Centrum Kultury
Biblioteka Miejska w Braniewie
Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal"

Braniewskie Centrum Kultury

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W BRANIEWIE

Projekt zrealizowano dzięki dotacji Starostwa Powiatowego w Braniewie

Współpraca:
Urząd Gminy Braniewo

Gmina Braniewo
początek Warmii

Patronat medialny:
Наше Слово

Sponsorzy i darczyńcy:
MEBLE OKMED DEMKO
SGB BRANIEWSKO-PASŁĘCKI BANK SPÓŁDZIELCZY Z SIEDZIBĄ W PASŁĘKU
LOKALNY BANK · GLOBALNY ZAKRES USŁUG

ZIEMIA BRANIEWSKA
www.braniewo.com.pl

eprasa.pl 0afc963312